
ÅRSRAPPORT 2016

Studentombudet ved
UiT Norges arktiske universitet

INNHold

Forord fra Studentombudet	2
1. Om Studentombudet ved UiT	3
2. Saker fra studentene	4
2.1. Saker fordelt på fakultet	4
2.2. Saker fordelt på saksområder	6
3.3. Saker fordelt på måneder	7
3.4. Eksempler på saker.....	8
3. Områder med forbedringspotensiale	12
3.1 Praksis	12
3.2 Skikkethet.....	13
3.3 Informasjonsutveksling	13
3.4 Oppfølging og veiledning	14
4. Samarbeid og utvikling.....	16
Vedlegg 1	17
Vedlegg 2	19

FORORD FRA STUDENTOMBUDET

Det er en glede å få presentere Studentombudet ved UiT sin andre årsrapport. Rapporten er skrevet i henhold til studentombudets mandat og er offentlig. Årsrapporten fremlegges universitetsstyret som orienteringssak og er ment å gi universitetet en oversikt over studentombudets virke.¹

Årsrapportens oppbygging er inspirert av rapportene til de andre norske studentombudene, hovedsakelig rapportene til Studentombudene ved UiO, noe som vil være naturlig siden studentombudsordningen ved UiT ble etablert med utgangspunkt i ordningen fra Universitetet i Oslo. Denne likheten mellom rapportene gjør det lettere å dra noen sammenlikninger mellom ordningene ved de ulike utdanningsinstitusjonene.

Inneværende rapport omfatter ombudets virke for kalenderåret 2016. Nytt i årets rapport er et tydeligere skille mellom henvendelser (som faller utenfor rapporten) og saker. I tillegg har studentombudet valgt å kommentere den fremlagte statistikken med relevante eksempler. Basert på både henvendelser og saker i 2016 rettes det fokus mot fire områder hvor det kan foreligge forbedringspotensial fra universitetets side.

Studentombudet ved UiT opererer som en uavhengig, nøytral og konfidensiell instans for studentene, og søker å bistå studentene profesjonelt og rettferdig hovedsakelig i enkeltsaker. Men ombudet må følge omveltningene og utviklingen ved universitetet og dynamikken i studentmassen, og dermed har fusjonsprosessene, mindre prosjekter og kartlegging av studentenes behov også preget studentombudets virke i 2016.

Tromsø, februar 2017

Torill Varberg
Studentombudet ved UiT

¹ Mandat for Studentombudet ved UiT, punkt 6.

1. OM STUDENTOMBUDET VED UiT

Universitetsstyret ved UiT Norges arktiske universitet vedtok å opprette ordningen med studentombud, og Torill Varberg tiltrådte stillingen den 20. juli 2015. Studentene har dermed hatt tilgang til et studentombud i tre semester.

Studentombudet ved UiT er en uavhengig bistandsperson som gir studentene hjelp og veiledning i saker vedrørende deres studiesituasjon. Studentombudet skal påse at sakene får en forsvarlig og korrekt behandling, og at studentenes rettigheter blir ivaretatt.²

Hovedformålet med Studentombudet ved UiT er å sikre at studentenes rettigheter blir ivaretatt. Dette gjøres ved å påse at saker som omhandler studenter blir rettmessig behandlet, og at ulike problemer blir løst hensiktsmessig og effektivt på lavest mulig nivå i organisasjonen innenfor det til enhver tid gjeldende regelverk.

Studentombudets uavhengighet kommer tydelig frem ved at ombudet er organisatorisk plassert i Norges arktiske studentsamskipnad. Det betyr at studentombudet har en uavhengig stilling i forhold til organisasjonen UiT.³

Som en nøytral tredjepart bistår studentombudet studentene med å finne løsninger på problemer som kan oppstå i studierelaterte saker, gir en uformell gjennomgang av ulike alternativer og veileder studentene i saksgangen ved institusjonen. At studentombudet er nøytral medfører at ombudet ikke tar side i en sak eller representerer enkeltstudenter overfor universitetet. Studentombudet har ikke myndighet til å avgjøre saker, og er ikke en klage- eller ankeinstans for saker som er behandlet og avgjort av andre enheter eller beslutningsorganer ved UiT.⁴

Det er studentombudet som aktivt skal informere om sin funksjon til studentene ved UiT⁵ og forsøker derfor å være synlig på universitetets campuser, gjøre seg kjent med Studentparlamentet og studentutvalgene, og bistår i å gi opplæring i gjeldende regelverk både til enkeltstudenter, tillitsvalgte og andre.

Siden studentene ved UiT er spredt over store geografiske områder har studentombudet valgt å ikke ha anledning til «drop in». Dette fordi studentombudet ønsker at alle studentene ved UiT skal ha det samme tilbudet, uansett campustilhørighet. Basert på erfaringene så langt viser dette seg å være en god løsning, og studentene tar helst kontakt via mail, telefon og sosiale medier.

² Mandat for Studentombudet ved UiT, punkt 1.

³ Mandat for Studentombudet ved UiT, punkt 3.

⁴ Mandat for Studentombudet ved UiT, punkt 5.

⁵ Mandat for Studentombudet ved UiT, punkt 2.

2. SAKER FRA STUDENTENE

Hovedformålet med årsrapporten er å informere om studentombudets virke. Statistikk over saker per fakultet og saker fordelt på saksområder og perioder vil derfor legges frem i rapporten. På bakgrunn av disse kan studentombudet se noen tendenser og således være en bidragsyter i kvalitetssikringsarbeidet, påpeke eventuelle svakheter i systemet og avdekke utfordringer som kanskje ikke fanges opp på de forskjellige enhetene.

Som for høsten 2015 viser henvendelsene etter deres art at ombudsordningen fortsatt er i startfasen og at det foreligger uklarheter rundt ordningen. Studentombudet har for eksempel fått en del spørsmål som egentlig skulle blitt besvart av enheter ved universitetet og saksområder som faller utenfor ordningen. Videre er det fortsatt enkelte studenter som tror at studentombudet kan opptre som en «studentadvokat» eller er en instans for endring og omgjøring av vedtak. I sistnevnte tilfeller vil ombudet forklare reglene som ligger til grunn for vedtaket, bistå studentene i å finne løsninger/alternativer på situasjonen, for så å henvise studentene til rett instans.

I årets rapport har studentombudet valgt å kun ta med saker hvor ombudet har involvert seg mer enn å bare bistå studentene med informasjon om regelverket.⁶ Dette skyldes at studenter stadig henvender seg til ombudet med spørsmål som blant annet faller inn under universitetets opplysnings- og veiledningsplikt. Siden det har blitt en betydelig mengde slike henvendelser har det vært vanskelig å registrere disse, og slike henvendelser faller dermed utenfor årsrapporten.

Studentombudet har behandlet 177 saker i perioden. Dette er en økning på 130% sammenlignet med 2015.⁷ Samtlige har fått svar og mange har fått oppfølging og bistand. Det er stor variasjon i hvor mye tid hver sak tar; dette avhenger blant annet av hvor komplekse saker det er tale om, variasjon i sakenes alvorlighetsgrad og studentens behov for bistand.⁸

2.1. SAKER FORDELT PÅ FAKULTET

Det er registrert saker fra studenter ved alle fakultetene i perioden, derimot er ikke alle institutter representert. Nivå 3 er derfor ikke spesifisert nærmere i årsrapporten, foruten om at de enhetene som skiller seg særskilt ut vil bli kommentert underveis.

Tall fra DBH viser at det i 2016 var det registrert 16156 studenter ved universitetet. Disse fordelte seg på universitetets fakulteter på følgende måte:

⁶ På samme måte som de mer generelle spørsmål vedrørende regelverket, er henvendelser vedrørende studentombudsordningen ikke ansett som saker. Spørsmål og problemstillinger knyttet til Norges arktiske studentsamskipnad, Lånekassen eller andre eksterne aktører og henvendelser fra studenter ved andre utdanningsinstitusjoner tas heller ikke med i årsrapporten for 2016.

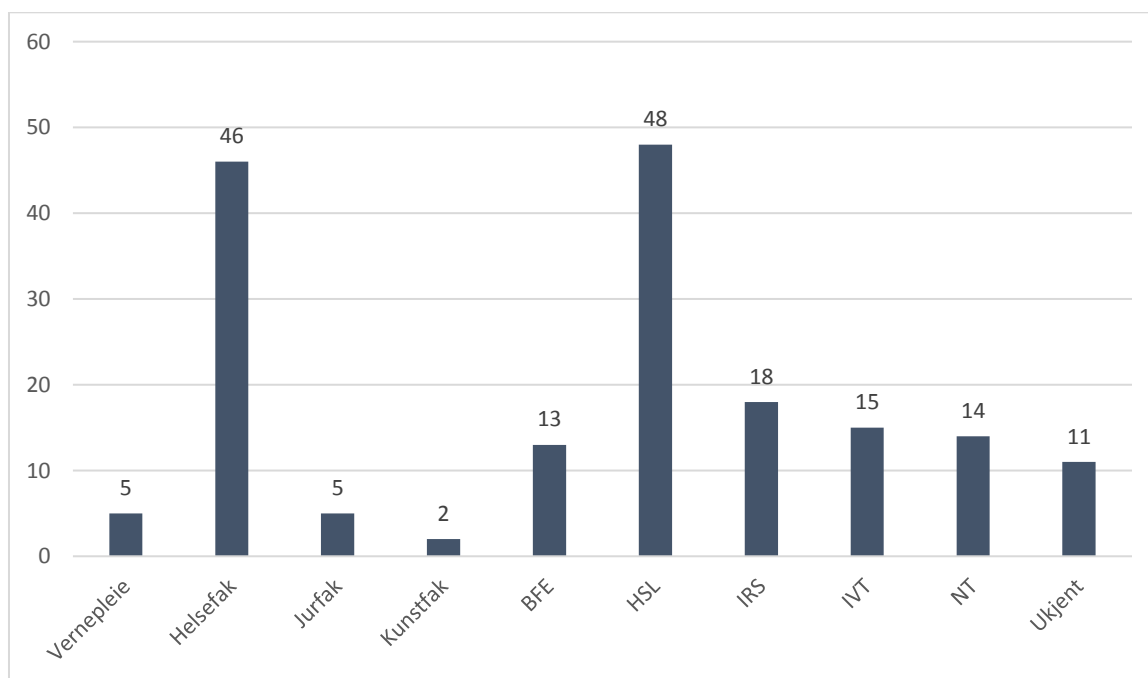
⁷ Dette tallet er i og for seg misvisende, da det for 2015 ikke var et like tydelig skille mellom saker og henvendelser.

⁸ Når årsrapporten legges frem i fakultetsstyrene, vil studentombudet orientere nærmere om prinsipielle saker ved de enkelte instituttene.

<i>Fakultet</i>	<i>Antall studenter</i>
Avdeling vernepleie	428
Det helsevitenskapelige fakultet (Helsefak)	3919
Det juridiske fakultet (Jurfak)	861
Det kunstfaglige fakultet (Kunsthak)	164
Fakultet for biovitenskap, fiskeri og økonomi (BFE)	2704
Fakultet for humaniora, samfunnsfag og lærerutdanning (HSL)	3441
Fakultet for idrett, reiseliv og sosialt arbeid (IRS)	970
Fakultet for ingeniør og teknologi (IVT)	1392
Fakultet for naturvitenskap og teknologi (NT)	1079
UiT (Uspesifisert underenhet)	1198
Sum	16156

Tabell 1: Antall studenter ved UiT Norges arktiske universitet fordelt på fakultet.⁹

Når studentene kontakter studentombudet blir spørsmål om fakultetstilhørighet som regel en naturlig del av samtalen. Det er derimot ikke noen forutsetning for å få bistand at studentene opplyser om dette, og som det fremkommer ønsker enkelte studenter å være anonyme. Derfor er ikke alltid fakultetstilhørigheten kjent.

Figur 1: Antall henvendelser fordelt på fakultet.

Som de to største fakultetene er det ikke overraskende at det er flere studenter fra Helsefak og HSL som har vært i kontakt med studentombudet. Men justert etter prosentandel av studentene fikk studentombudet i 2016 som i 2015 flest saker fra studentene ved IRS.

⁹ Utdanningsstatistikk fra NSD - Norsk senter for forskningsdata (DBH).

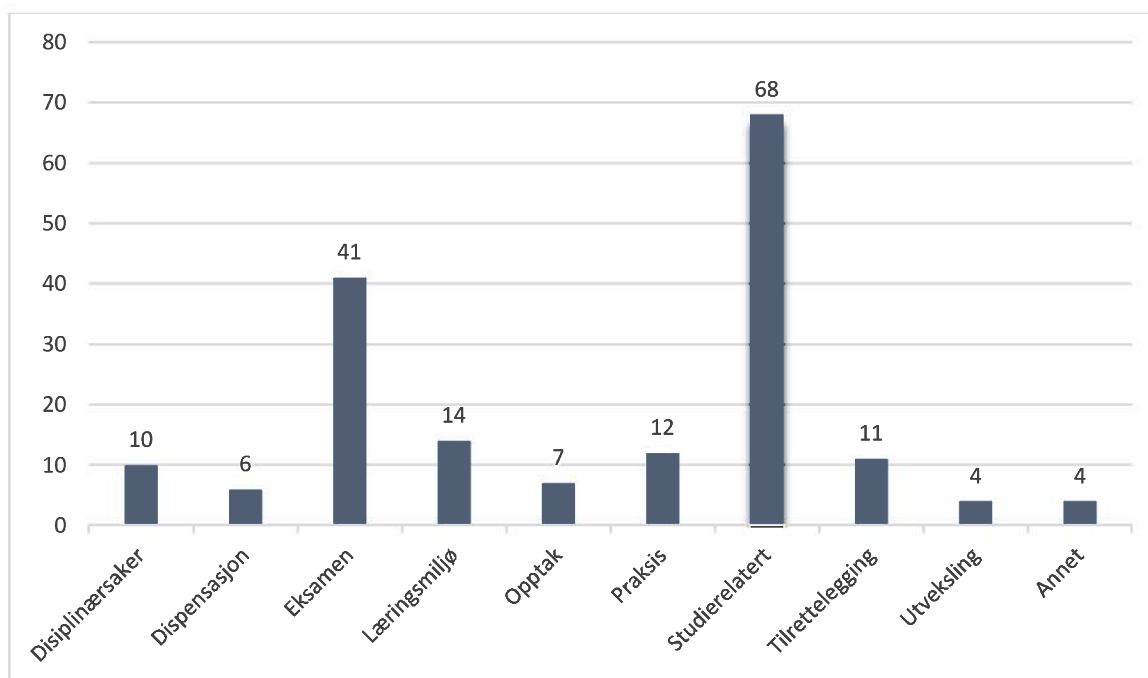
<i>Fakultet</i>	<i>% studenter</i>
Avdeling vernepleie	1,2 %
Det helsevitenskapelige fakultet (Helsefak)	1,2 %
Det juridiske fakultet (Jurfak)	0,6 %
Det kunstfaglige fakultet (Kunsthøgskolen)	1,3 %
Fakultet for biovitenskap, fiskeri og økonomi (BFE)	0,5 %
Fakultet for humaniora, samfunnsfag og lærerutdanning (HSL)	1,4 %
Fakultet for idrett, reiseliv og sosialt arbeid (IRS)	1,9 %
Fakultet for ingeniør og teknologi (IVT)	1,1 %
Fakultet for naturvitenskap og teknologi (NT)	1,3 %

Tabell 2: Prosentandel av fakultetenes studenter som studentombudet har mottatt saker fra.

Det kan være flere forklaringer til denne fordelingen, og studentombudet antok at det avgjørende i 2015 var studentenes kjennskap til ordningen. Dette er nok fortsatt en viktig faktor, men det kan også være andre momenter som forårsaker dette. Blant annet viser statistikken at det for enkelte fakulteter ofte er de samme type problemstillinger som går igjen. Dette utdypes nærmere under punkt 2.2.

2.2. SAKER FORDELT PÅ SAKSOMRÅDER

Studentombudet har sortert sakene inn i 11 kategorier.¹⁰ De fleste sakene faller inn under en enkelt kategori, mens det er andre saker som har vært mer komplekse og således kunne vært plassert flere steder.

Figur 2: Antall saker fordelt på saksområder.

¹⁰ Oversikt over kategoriene finnes i vedlegg 1.

Følgende kommentarer ønskes å knyttes til enkelte saksområder:

<i>Saksområde</i>	<i>Følgene observasjoner er gjort over saksområdene</i>
Disiplinærsaker	<ul style="list-style-type: none"> - 4/10 saker fra Helsefak omhandler skikkethet. - 4/10 saker fra HSL omhandler skikkethet.
Eksamen	<ul style="list-style-type: none"> - 30 % av sakene kom fra Helsefak, samtlige fra IHO¹¹ og IPS¹². - 25 % av sakene kom fra HSL, hovedsakelig fra ILP¹³. - 15 % av sakene kom fra BFE, hovedsakelig fra Handelshøyskolen ved UiT i Narvik. - 45 % av sakene fordelt jevnt over de andre fakultetene
Læringsmiljø	<ul style="list-style-type: none"> - 7/14 saker kom fra Helsefak, 6 av disse gjaldt psykososialt læringsmiljø ved IHO.
Praksis	<ul style="list-style-type: none"> - 8/12 saker kom fra Helsefak, samtlige fra IHO. - På bakgrunn av informasjon fra studentene kunne 6 av praksissakene falt inn under disiplinærsaker da det egentlig ble stilt spørsmål om studentenes skikkethet.
Studierelatert	<ul style="list-style-type: none"> - 29/68 saker kom fra HSL, 17 av disse fra ILP. - 7 saker kom fra NT, samtlige fra studentene ved IIS¹⁴.
Tilrettelegging	<ul style="list-style-type: none"> - I samtlige saker fremkommer ble det stilt spørsmål om universitetet foretar en individuell vurdering av studentenes behov for tilrettelegging.

Tabell 3: Kommentarer til enkelte saksområder.

3.3. SAKER FORDELT PÅ MÅNEDER

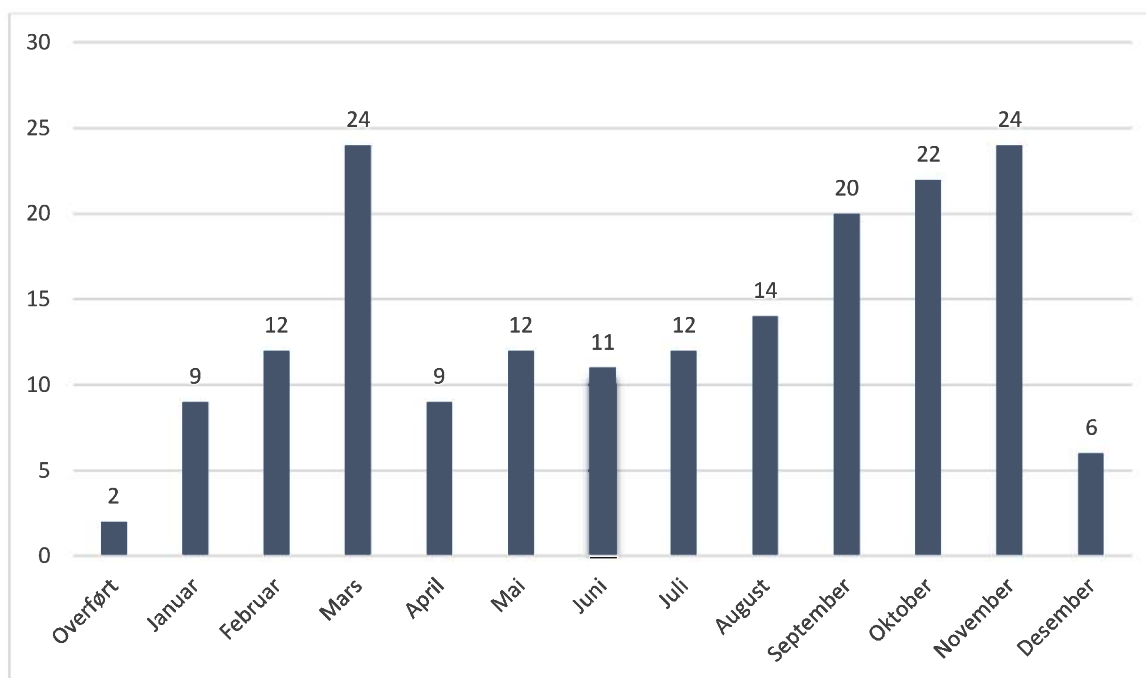
Det er ikke mulig å si noe spesifikt om tendenser for når studentene tar kontakt med studentombudet siden dette er den første rapporteringsperioden med 12 måneders registrering. Det gis likevel en kort oversikt over observasjoner som er gjort i forbindelse med tidspunkt for førstegangsregistrering.

¹¹ Institutt for helse- og omsorgsfag.

¹² Institutt for psykologi.

¹³ Institutt for lærerutdanning og pedagogikk.

¹⁴ Institutt for ingeniørvitenskap og sikkerhet.

Figur 3: Antall henvendelser fordelt på måneder (førstegangsregistrering).

<i>Saksområde</i>	<i>Følgene observasjoner vedrørende tidspunkt for enkelte saksområder</i>
Disiplinærsaker	- Hovedsakelig registrert i januar og oktober. - Samtlige registrerte saker i oktober kom fra helsefak.
Eksamen	- Saker vedrørende eksamen kom jevnt gjennom hele året, foruten om at 10 saker ble registrert i november.
Læringsmiljø	- Varslingssakene ble registrert i mai og november.
Praksis	- 60 % av praksissakene ble registrert i oktober og november.
Studierelatert	- Studierelaterte saker kom jevnt inn gjennom hele året, foruten om at 13 saker ble registrert i mars, hvorav 10 av disse kom fra HSL.

Tabell 4: Observasjoner knyttet til tid for saksregistrering.

3.4. EKSEMPLER PÅ SAKER

I hver årsrapport ønsker Studentombudet å eksemplifisere noen utfordringer som har blitt avdekket i perioden. Noen av eksemplene representerer enkelttilfeller, men de fleste er generelle problemstillinger. Det påpekes at de fleste eksemplene viser uheldige situasjoner for studenten og/eller påpeker kritikkverdige forhold. Derfor har studentombudet valgt å ikke informere nærmere om videre hendelsesforløp i enkelte eksempler av hensyn til studentene det gjelder.

Eksempel 1: Disiplinærsak¹⁵

I 2015 opplevde noen studenter ute i praksis dårlig samarbeid med kontaktpersonene ved praksisstedet. Blant annet ble enkeltstudenter diskutert høylytt på pauserom og i korridorene, og studentene følte seg mobbet av ansatte på praksisplassen. En student tok forholdet opp med instituttet ved semesterstart i 2016, noe som medførte at studenten ble kalt «vanskelig og hårsår». Studenten følte seg enda dårligere behandlet utover vårsemesteret og sluttet på studiet. Medstudenter valgte å ikke følge opp situasjonen i frykt for represalier, men etter enda flere uheldige episoder kontaktet de studentombudet.

Studentombudet har vært i dialog med ansatte ved instituttet, og instituttet skal følge saken opp. Studentombudet holder kontakt med studentene og har bedt dem si fra dersom forholdet ikke bedres.

Eksempel 2: Disiplinærsak

En stipendiat oppdaget at veileder hadde benyttet studentens tekst i eget arbeid uten å ha kreditert studenten. Fakultetet mente det ikke forelå feil. Saken ble sendt til etisk råd.

Eksempel 3: Dispensasjon

En student hadde ikke meldt seg opp til eksamen innen fristen. Fakultetet forsøkte å hjelpe studenten da de mente det ikke ville være problematisk å la vedkommende ta eksamen, spesielt siden dette ikke var oppdaget fra deres side, fordi det var tale om et deltidsstudium og fordi studenten hadde vært delaktig på både undervisning og levert arbeidskrav. I søknad om disposisjon var dette brukt som argument, samt at konsekvensene for studenten var å bli to år forsinket. Søknaden ble avslått.

Eksempel 4: Eksamen

Student ba om begrunnelse på eksamen innen fristen i juni. Da studenten enda ikke fått begrunnelse i august, bestemte hen seg for å klage på karakteren. Fakultetet sa at fristen for å klage var gått ut. Studentombudet informerte studenten om universitets- og høyskoleloven § 5-3 (4).

Fakultetet mente likevel det ikke var mulig å klage på sensuren. Studentombudet tok derfor kontakt med enheten, og viste til studentens krav om begrunnelse og gjeldende regelverk.

¹⁵ Det kom inn 5 lignende saker i perioden. Saken kunne vært et eksempel på både praksis og læringsmiljø, men ble registrert som en varslingssak.

Eksempel 5: Eksamen

Hjemmeeksamen ble utlevert søndag, med leveringsfrist onsdag. Mandag ble det påpekt feil i eksamensoppgaven som raskt ble rettet opp i, og studentene fikk utvidet eksamenstiden med ett døgn. Studentene ønsket å klage på formelle feil.

Studentombudet informerte om reglene og konsekvensene ved formelle feil og påpekte at den mindre endringen som var gjort i oppgaven var forsøkt rettet ved utvidet tid.

Studentene bestemte seg for å ikke klage på forholdet.

Eksempel 6: Opptak

Fakultetet hadde gitt en søker feilaktig og mangelfull informasjon vedrørende reglene for nordnorsk tilhørighet.

Studentombudet informerte søker om reglementet og om mulighetene til å klage på saksbehandlingsfeil.

Eksempel 7: Praksis

Ved midtveisevalueringen fikk studenten gode tilbakemeldinger, men noen uker senere mottok studenten innkalling til samtale vedrørende tvil rundt praksisstudiet. Møtet resulterte i at studenten ikke fikk returnere til praksisstedet. Studenten ble ikke gjort oppmerksom på forholdene tidligere i semesteret, fikk ikke varsel om fare for å ikke bestå praksis og ble heller ikke gjort oppmerksom på hva som er påkrevd for å bli vurdert til «bestått», jfr. eksamensforskriften § 27.

Videre tok instituttet opp forhold ved studenten som synes å stride mot skikkethetsforskriften, uten at instituttet sendte inn tvilsmelding til institusjonsansvarlig men heller valgte å vurdere praksis til «ikke bestått».

Eksempel 8: Studierelatert

Studenter klaget på store arbeidsmengder i et emne på 10 studiepoeng. Det viste seg at arbeidskravene i realiteten gikk ut over forventet arbeidsomfang. I møte med instituttet ble forholdet vurdert. Vurderingene resulterte i nedsettelse av arbeidsmengden i emnet.

Eksempel 9: Studierelatert

Følgende eksempel viser en typisk sak hvor det foreligger flere spørsmål og problemstillinger.

På grunn av manglende informasjon og saksbehandlingsfeil fikk en student «ikke godkjent» på et valgfritt bacheloremne. For å klare hele studieløpet på normert tid valgte studenten å søke om å få innlemmet et annet fag i studieplanen, slik at studenten kunne søke opptak til master. Samtidig klaget studenten på saksbehandlingsfeil.

Etter ett semester og gjentatte purringer på fakultetet hadde studenten fortsatt ikke fått svar på søknaden eller klagen. Studenten involverte da flere instanser og fakultetet tok til slutt kontakt med forslag om å innvilge søknad om innlemmelse av fag mot at studenten trakk klagen på saksbehandlingsfeil.

Eksempel 10: Tilrettelegging

Studenten sliter med eksamensangst. Denne typen psykisk stress medfører at studenten, som også har diabetes, kan få kraftig økning i blodsukkeret i eksamensperioden. Studenten var redd for at høyt blodsukker under skriftlig eksamen kunne medføre at mye eksamenstid gikk med til å stabilisere blodsukkeret. Studenten søkte derfor om tilrettelegging på eksamen. Basert på egne erfaringer samt fastlegens utsagn søkte studenten om en time ekstra tid på en 6 timers skoleeksamen. Den ekstra timen skulle benyttes som hvilepause ved behov. Studenten fikk innvilget 30 minutter hvilepause.

3. OMRÅDER MED FORBEDRINGSPOTENSIALE

På bakgrunn av henvendelser og saker ser studentombudet at studentene tar kontakt i tilfeller hvor det er spørsmål om regelbrudd, i situasjoner hvor det kan avdekkes svakheter og/eller systemfeil, i tilfeller hvor studentens situasjon havner mellom regelverket eller i tilfeller hvor studentene har behov for å ta kontakt med en uavhengig instans.

Som statistikken viser er det bare et lite antall studenter som er i kontakt med studentombudet hvert år, og basert på disse tallene vil det på ingen måte være mulig for studentombudet å trekke noen generelle konklusjoner om saksbehandlingen eller studentenes studiesituasjon.

Likevel har studentombudet valgt å belyse fire områder. Hensikten er å få universitetet til foreta en vurdering av om det foreligger forbedringspotensial ved disse områdene. Enkelte områder gjelder generelt ved UiT, andre omhandler enkelte enheter/studieretninger.

3.1 PRAKSIS

Mange studieprogram inneholder lengre praksisperioder og disse periodene kan oppleves som krevende for studentene det gjelder. Men selv om 8-12 uker praksis virker lenge for studentene før den begynner går tiden svært fort, programmet er tett og mindre komplikasjoner kan få store konsekvenser for læringsutbyttet og praksisvurderingen.

For å legge forholdene til rette for en god praksis må studentene vite hva som kreves i praksisperioden slik at den er forutsigbar og slik at læringsutbyttet blir størst mulig. Derfor er det også viktig at det gjennomføres gode midtveis- og sluttevalueringer. Står studentene i fare for å ikke bestå skal de varsles om dette, jfr. forskrift for eksamener ved Universitetet i Tromsø – Norges arktiske universitet § 27. I bestemmelsens annet ledd står det at «Varselet skal gis skriftlig og på et tidspunkt som gir studentene mulighet til å oppfylle målene og bestå praksisperioden. Studenten skal gis anledning til å uttale seg om de forhold vurderingen bygger på, før det tas beslutning [...]».

I 7/12 praksissaker viste det seg at studentene ikke var blitt varslet på et tidspunkt som gav dem muligheten til å gjøre nødvendige endringer for å få «bestått». I stedet ble studenten kalt inn til møte hvor de fikk muligheten til å uttale seg,¹⁶ men de fikk ikke muligheten til å forsøke å oppfylle praksismålene. I samtale med studenter ble det sagt at de forventer varsel om fare for «ikke bestått» etter eksamensforskriften, men at manglende varsling ikke er uvanlig.

¹⁶ I samtlige saker følte ikke studentene at prosessen under møtet ikke var rettferdig, blant annet fordi de i varierende grad fikk uttale seg, fordi maktforholdet på møtet var skjevt og/eller hensikten for møtet ikke var godt nok synliggjort for studentene.

Ved ikke bestått praksisperiode kan studentene bare framstille seg til ny praksis én gang, i tillegg til at de ofte blir forsinket i studieløpet. Derfor ber Studentombudet om at de enhetene som er ansvarlig for å gjennomføre praksis sørger for at studentene er kjent med regler og rutiner angående fare for ikke bestått praksis.

Det stilles krav til vurdering av studentene i praksis, blant annet gjennom den løpende skikkethetsvurderingen som de fleste studentene det her er tale om til enhver tid er underlagt. Av de 7 praksissakene nevnt over, tydet faktum i 6 av disse på at det egentlig ble stilt spørsmål om studentenes skikkethet – uten at det ble sendt inn tvilsmelding på studentene. I stedet ble praksisen vurdert til «ikke bestått».

3.2 SKIKKETHET

De fleste studieprogrammene med praksis er underlagt forskrift om skikkethetsvurdering i høyere utdanning. Hensikten med skikkethetsvurderingen er å verne om de brukergruppene studenten skal møte i arbeidslivet og dette gjøres ved å avdekke om studentene har de nødvendige forutsetningene for å kunne utøve yrket. Dersom det oppstår begrunnet tvil om studenten er skikket skal det foretas en særskilt skikkethetsvurdering, jfr. skikkethetsforskriften § 2 tredje ledd.

Dersom det foreligger begrunnet tvil om studentens skikkethet tas saken opp til behandling hos institusjonsansvarlig, og studentenes rettsikkerhet skal være ivaretatt av lovfestede saksbehandlingsregler. Men studentombudet har mottatt bekymringer fra studenter på enkelte studier om at ansatte benytter vurderingen «ikke bestått» av både arbeidskrav og praksis i tilfeller hvor det egentlig reises tvil om studentenes skikkethet.

Igjen påpekes det at studentombudet ikke kan anta om dette skyldes svakheter i systemet eller om det er tale om enkelthendelser. Likevel ønskes det å minne om at alle som er i kontakt med studenten på de aktuelle utdanningene kan levere tvilsmelding, herunder for eksempel faglærere, praksislærere, administrativt personale og studenter.

3.3 INFORMASJONSUTVEKSLING

I det følgende gis en kort oversikt over områder hvor enkelte studenter mener de ikke får tilstrekkelig informasjon i studieløpet. Det minnes om at dette trolig ikke er prinsipielle problemer, men studentombudet har likevel besluttet å påpeke dem og oppfordrer dermed de aktuelle enhetene til å sikre at interne rutiner er tilstrekkelige og/eller overholdt.

<i>For dårlig/manglende informasjon vedrørende:</i>	
Pensum	Det er et krav at pensumoversikt er utarbeidet for det enkelte emne, og at oppdatert oversikt foreligger innen oppstart av undervisningssemesteret. ¹⁷ Studentombudet mottok henvendelser vedrørende manglende pensum etter fristen for semesterregistrering både på vår- og høstsemesteret fra studenter ved HSL, Helsefak og IRS.
Obligatorisk undervisning	Universitetet er ansvarlig for å informere om endringer i undervisningsplanen. Studentombudet ble blitt informert av studenter fra IRS og Helsefak om at obligatorisk undervisning ved flere tilfeller ble flyttet på i rapporteringsåret, og informasjon om tid og sted for ny undervisning var uklar. Deltakelse på slik undervisning er som regel et vilkår for å framstille seg til eksamen, og derfor bør det sørges for at studentene vet når undervisningen er i god tid i forveien.
Eksamen	Studenter ved desentraliserte studieretninger meldte om sen informasjon vedrørende tid og sted for eksamen. I universitetets kvalitetssystem heter det at endring av eksamensdato bare bør gjøres under gitte forutsetninger, og at fakultetet må ta ansvaret for å informere samtlige kandidater om den nye eksamensdatoen. ¹⁸ Denne informasjonen bør videreformidles tydelig til studentene. Dersom fakultetet bruker tid på å få fastsatt ny dato, bør studentene holdes orientert om dette.
Generelle henvendelser	Studenter tar jevnlig kontakt med studentombudet fordi de ikke får svar fra sine enheter på spørsmål. Flertallet av slike spørsmål faller inn under universitetets opplysnings- og veiledningsplikt og/eller er konkrete spørsmål vedrørende studiet og emneplaner. I rapporteringsåret har det vært spesielt mange slike henvendelser fra studentene ved IPS.

Tabell 5: Områder hvor studentene føler det blir gitt for dårlig/manglende informasjon.

3.4 OPPFØLGING OG VEILEDNING

Studentombudet har fått svært mange henvendelser fra både enkeltstudenter, tillitsvalgte og studentpolitikere som omhandler faglig oppfølging og veiledning, herunder krav til begrunnelse for karakter.¹⁹ Disse henvendelsene gjelder hovedsakelig på lavere grad, men også enkelte masterstudenter har etterspurt reglement vedrørende dette. Enkelte enheter har interne retningslinjer og instruks for faglig tilbakemelding, og studentombudet har observert at studenter fra disse enhetene ikke har henvendt seg med spørsmål vedrørende faglig oppfølging og veiledning.

¹⁷ Kvalitetssystem for utdanningsvirksomheten ved UiT del 5 kapittel 2.

¹⁸ Kvalitetssystem for utdanningsvirksomheten ved UiT del 5 kapittel 19.

¹⁹ Slike henvendelser er ikke tatt med i årsrapporten som saker.

Gjennomgående melder studentene at de ofte har spørsmål som de ikke tørr å stille i undervisningssituasjoner, at tilbakemeldingene på arbeidskrav ikke er tilstrekkelig og at det er store variasjoner i begrunnelsen for faglige prestasjoner. Videre kan terskelen for å kontakte faglig ansatte være høy, og denne kontakten kan ha varierende resultat. Mange av disse studentene blir derfor hengende etter ut over semesteret og etter hvert som tiden går blir det vanskeligere å faglig holde tritt med studieløpet, noe som ofte resulterer i synkende resultater, forsinkelse i studiet og i verste fall frafall.

Ofte føler ikke studentene noen faglig tilknytning og er sosialt ensomme, noe som medfører at det er vanskelig å danne kollokviegrupper. Etter dialog med blant annet Studentrådgivninga og Studentparlamentets Arbeidsutvalg (AU) ser studentombudet at dette er et omfattende problem. Dette kommer også frem i Studentenes helse og trivselsundersøkelse (SHoT) fra 2014 og i resultatene fra Studiebarometeret 2016. Det er en sammenheng mellom faglig og psykososialt læringsmiljø og disse påvirker hverandre både positivt og negativt.

AU har det siste året jobbet med å utarbeide forslag til begynnerkollokvier og mentorordning. Studentombudet ønsker med dette å stille seg bak deres ønske om slike typer ordninger, siden de kan bidra til å øke studentenes faglige og psykososiale læringsmiljø betydelig.

4. SAMARBEID OG UTVIKLING

Studentombudet ved UiT har i rapporteringsperioden fortsatt arbeidet med å avklart roller og forventninger, samt utvikle plattformer for erfaringsutveksling. Studentombudet jobber kontinuerlig med å innarbeide rutiner for å skape kjennskap om tilbudet blant studenter og ansatte.

God kontakt med Arbeidsutvalget (AU) og Studentparlamentet, studentutvalgene ved fakultetene og studenttillitsvalgte har fortsatt vært viktig for å kartlegge hvilke behov studentene har og på hvilke områder studentombudet kan være en bidragsyter. Studentombudet har deltatt på ulike arrangementer og kurs i regi av disse instansene, både for informere om ordningen, holde kurs og foredrag, men også for at studentene skal bli bedre kjent med studentombudet og bli trygg på ordningen.

I tillegg har studentombudet samarbeidet med flere av de nevnte instansene, samt studenthelsetjenesten ved Norges arktiske studentsamskipnad om ulike prosjekter, et arbeid som fortsetter i 2017.

UiT var den fjerde utdanningsinstitusjonen som fikk Studentombud i Norge, og ordningen er inspirert av Studentombudet ved Universitetet i Oslo (UiO). Nasjonalt er ordningen i rask vekst og per i dag har følgende utdanningsinstitusjoner studentombud: UiO (2013), Høgskolen i Oslo og Akershus (HiOA), Universitetet i Stavanger (UiS), UiT, Universitetet i Bergen (UiB) (2015) og Norges Handelshøyskole (HHB) (2016). Det har medført at den norske studentombudsordningen har fått oppmerksomhet både nasjonalt og internasjonalt, og i 2017 er det ventet flere studentombud innen høyere utdanning.

Studentombudet ved UiT er, som de andre norske studentombudene, medlem i Skandinavisk nettverk for ombud i høyere utdanning og i det europeiske nettverket for ombud i høyere utdanning, ENOHE. Siden dialog mellom studentombudene er viktig for både den nasjonale og internasjonale utviklingen av ombudsordningen, har Studentombudet ved UiT deltatt på ulike møter og konferanser i sektoren for å kunne utvikle og løfte ordningen både internt og eksternt.

Vedlegg 1

<i>Saksområde</i>	<i>Beskrivelse²⁰</i>
Disiplinærsaker	Støttefunksjon i innledende behandling av saker som handler om, eventuelt situasjoner som oppstår, feil/uklarheter/spørsmål ved saksbehandlingen av, eller som på annen måte er tilknyttet: <ul style="list-style-type: none">- Mistanke om fusk/plagiering både på bachelor-, master- og PhD-nivå,- Skikkethetsvurdering,- Andre saker som gjelder utestenging og bortvisning.
Dispensasjon	Situasjoner som oppstår, feil/uklarheter/spørsmål ved saksbehandlingen av, eller som på annen måte er tilknyttet: <ul style="list-style-type: none">- Forsinket betaling av semesteravgift,- Forsinket semesterregistrering,- Forsinkelsesregler og progresjonskrav,- Dispensasjon fra maksimalt antall eksamensforsøk.
Eksamen	Situasjoner som oppstår, feil/uklarheter/spørsmål ved saksbehandlingen av, eller som på annen måte er tilknyttet: <ul style="list-style-type: none">- Formelle feil på eksamen eller ved sensurering,- Frist for sensur,- Begrunnelse for eksamenskarakter,- Klage på eksamenskarakter,- Forhold som ikke er regulert, men som angår eksamen/avsluttende oppgave,- Kategorien favner også avsluttende oppgave som bachelor- og masteroppgave.
Læringsmiljø	Situasjoner som oppstår, feil/uklarheter/spørsmål ved saksbehandlingen av, eller som på annen måte er tilknyttet: <ul style="list-style-type: none">- Fysisk læringsmiljø,- Psykososialt læringsmiljø,- Organisatorisk læringsmiljø,- Andre forhold relatert til helse, miljø og sikkerhet.

²⁰ Beskrivelse av hver kategori er ikke uttømmende.

Opptak	<p>Situasjoner som oppstår, feil/uklarheter/spørsmål ved saksbehandlingen av, eller som på annen måte er tilknyttet:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opptak etter vurdering av realkompetanse, - Opptakskrav, - Masteropptak, - Andre forhold som ikke er regulert.
Praksis	<p>Situasjoner som oppstår, feil/uklarheter/spørsmål ved saksbehandlingen av, eller som på annen måte er tilknyttet:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tilrettelegging av praksis, - Selve praksisperioden.
Studierelatert	<p>Situasjoner som oppstår, feil/uklarheter/spørsmål ved saksbehandlingen av, eller som på annen måte er tilknyttet:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pensum, undervisning og obligatorisk aktivitet, - Endring av studieplanen, - Godkjenning av utdanning fra utlandet/annen utdanningsinstitusjon, - Studiegjennomføring, - Forhold som ikke er regulert, men som er relatert til studiet og ikke faller inn under en annen kategori.
Tilrettelegging	<p>Situasjoner som oppstår, feil/uklarheter/spørsmål ved saksbehandlingen av, eller som på annen måte er tilknyttet:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tilrettelegging.
Utteksling	<p>Situasjoner som oppstår, feil/uklarheter/spørsmål ved saksbehandlingen av, eller som på annen måte er tilknyttet:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Adgang til utveksling, - Andre forhold som ikke er regulert.
Annet	<p>Situasjoner som oppstår, feil/uklarheter/spørsmål ved saksbehandlingen av, eller som på annen måte er tilknyttet:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vitnemål, - Informasjon, - Studentrepresentasjon og studentorganers høringsrett, - Andre saker som ikke passer inn i kategoriene over, men som er relatert til studiesituasjonen.

Mandat for studentombudet ved UiT Norges arktiske universitet

1. Studentombudet ved UiT skal være en uavhengig bistandsperson som har som oppgave å gi studentene hjelp og veiledning i saker vedrørende deres studiesituasjon. Studentombudet skal påse at sakene får en forsvarlig og korrekt behandling, og at studentenes rettigheter blir ivaretatt.
2. Studentombudet skal aktivt informere om sin funksjon til studentene ved UiT.
3. Studentombudet er organisatorisk plassert under Norges arktiske studentsamskipnad. Det betyr at studentombudet har en uavhengig stilling i forhold til organisasjonen UiT. Studentombudet har ikke instruksjonsmyndighet overfor enhetene ved UiT.
4. Studentombudet er ansvarlig for å utarbeide strategi og virksomhetsplan for studentombudsrollen. Studentombudet skal besørge planlegging og daglig drift av egne arbeidsoppgaver i samsvar med gjeldende lover, forskrifter og interne rutiner.
5. Studentombudet skal bidra til at saker kan løses nærest der de oppstår; dvs. på lavest mulig nivå i organisasjonen. Studentombudet har ikke myndighet til å avgjøre saker, og er heller ikke en klage- eller ankeinstans for saker som er behandlet og avgjort av andre enheter eller beslutningsorganer ved UiT.
6. Studentombudet skal årlig rapportere om sin virksomhet til rektor ved at det utarbeides årsrapporter. Disse skal legges frem for Universitetsstyret som orienteringssak. Rektor orienteres fortløpende om spesielt alvorlige saker, eller saker som er av prinsipiell betydning.
7. Studentombudet kan på eget initiativ fremme saker direkte for Universitetsstyret. Studentombudet vil kunne være en viktig bidragsyter i å informere om deler av det interne kontrollsystemet ved UiT.
8. Studentombudet kan på eget initiativ kontakte institutt og/eller fakultet for å informere om episoder av lignende karakter som er lagt frem for studentombudet.
9. Studentombudet mottar halvårlig rapportering om omfanget av ulike typer saker behandlet gjennom tillitsvalgte studenter, UiTs Si fra-system og andre relevante instanser.
10. Studentombudet kan selv avgjøre om hun/han vil bistå en student i en sak eller ikke. Det skal alltid gis en begrunnelse når ombudet avslår å bistå i en sak, og avslaget kan ikke overklages.
11. Studentombudet har bare innsyn i den enkelte saks dokumenter i den grad studenten det gjelder har gitt samtykke til innsyn. Studentombudet har taushetsplikt etter Forvaltningsloven § 13 om alle forhold hun/han blir kjent med gjennom sitt virke.